Nº. 176. 1836.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Dingsdag 26 *Julij*

LAATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Heden (23 *Julij*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 102; O. Metall. 103¼; Sp. Arduin 67¼, ½, ⅝; Napelsche renten 93½; R. Tavalieri 64 Sicil. 93½; Rom. L. 102½; 16. te Antw. 100; Braz. 67½. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ½ pCt. kort 2½.

FRANKRIJK.

Parijs, den 21sten Julij.

Nadere berigten uit Madrid van den 13den dezer vermelden, dat reeds dien dag de voorloopige werkzaamheden tot de verkiezingen een aanvang hadden genomen. In de verschillende districten der hoofdstad werden de bureaux georganiseerd, en bij die gelegenheid is de keus der stemgerechtigden op minder bekende personen gevallen, die echter grootendeels tot de zoogenaamde partij der beweging schijnen te behooren.

Men wil dat het gouvernement in de buiten-districten meer bijval zal vinden, zoodat langs dien weg het ministerie veilig zal hersteld worden. Intusschen vreest men de uitslag met bekommering te gemoet. (Ter beurze liep dezen middag het gerucht, dat de opposite met eene beslissende meerderheid te Madrid de overhand had behouden.)

De spaansche minister van finantien, graaf *Toreno*, heeft den 6den dezer, op last der koningin een besluit geteekend, waarbij de schatkistbilletten, die door het gouvernement aan den heer *Gaveria* zijn uitgegeven, gemaakbaar worden verklaard, met last om dezelve voor de helft van het bedrag der belastingen, in betaling te nemen.

De berigten van de grenzen vermelden heden weinig belangrijks. Het bevestigt zich dat *Gomez* Galicien heeft bereikt, en in dit gewest zoo veel bijval vond, dat hij waarschijnlijk den generaal *Espartero* weerstand zal kunnen bieden. Zoodra *Villareal* zulks had vernomen, heeft hij onder aanvoering van den brigadier *Bustillo Gancio* een korps van 4000 man naar de provincie Soria gezonden, om ware het mogelijk in Oud-Kastilien verder door te dringen, en de aanhangers van den *Carlos* onder de wapenen te brengen. Het schijnt dat *Cordova* den, ten gevolge zijn hoofdkwartier van Itaro naar Miranda heeft verplaatst.

Cabrera heeft zich op nieuw naar Valencia begeven, en bedreigt de hoofdplaats dier provincie. Zijne magt is zoodanig aangegroeid dat hij een korps van 4000 man naar Navarre zal zenden om *Villareal* te ondersteunen.

Den 15den liep te Bayonne het gerucht, dat zeker *Gallinus* bereids eene junta had gevormd, en de koninklijke vrijwilligers, die in 1833 werden ontbonden, onder de wapenen had geroepen. Ook verhaalde men dat de Portugeesche troepen ten gevolge van eenen opstand die in de provincie Tra-os-montis was uitgebroken werden terug geroepen.

Eindelijk zou *Cordova* waarschijnlijk binnen kort door den generaal *Rodil* vervangen worden.

Men verzekert andermaal dat er dezer dagen in den raad van ministers ernstig over de Spaansche aangelegenheden is gedelibereerd, doch dat men steeds van eene dadelijke tusschenkomst afkeerig blijft. Echter liep heden het gerucht, dat het bestuur aan een korps van vijf duizend man last had gegeven, om zich in Navarre bij het vreemde legioen te voegen.

Volgens de *Gazette de France*, is de bisschop van Leon in het hoofdkwartier van den *Carlos* aangekomen.

Het ministerieel avondblad verhaalt, dat het Turksch eskader, in gezelschap van Mahmoud-Pacha, den Kapudan-Bassa met 2000 man aan wal gezet, en dat hetzelve den 5den voor Troje, heen naar Mitylene hetzij naar de Dardanellen zou terugkeeren. Andere dagbladen vermelden, dat de vloot van den admiraal *Hugon* te Toulon werde verwacht.

Uit Marseille schrijft men, dat de Prins van Capua, zoo lang in de Russische staten als in het koningrijk Napels is toegelaten, en dus den 13den met de stoomboot *Royal Ferdinand*, aldaar is aangekomen.

Onderscheidene dagbladen in de departementen hebben zich beklaagd dat hunne bijzondere correspondentie uit de hoofdstad, den dag toen *Alibaud* voor het hof der pairs heeft terecht gestaan, op de post werd teruggehouden, waarschijnlijk uit vrees dat men de verdediging van den beklaagde zoude mededeelen. Het *Journal de Rouen* heeft deswegens eene klacht tegen de directeuren der postkantoren van Parijs en Rouaan ingediend.

— De Spaansche fondsen hebben heden eene aanmerkelijke daling ondergaan. De Vere. Gottard was genoteerd: 68¼; Uitgest. 153½; Passive 11¼; voorts stonden de 5 pCt. 108,80; 3 pCt. 80,35; Nap. renten 100,40; Rom. L. 103.

NEDERLANDEN.

den 25sten Julij.

Bij besluit van Zijne Majesteit is tot burgemeester der stad Haarlem benoemd de heer *G. Jz. de Bruin Cops*, thans wethouder dier stad.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 15den Julij 1836, nº. 93, is tot procureur bij de regtbank van eersten aanleg te Almelo benoemd Mr. *J. T. H. Hulsken*.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 17den Julij 1836, nº. 94, zijn tot regters in de regtbank van eersten aanleg te Middelburg, benoemd Mr. *S. Schaurbecque Bosye* en Mr. *D. M. de Superville*.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 20sten Julij 1836, nº. 72, zijn tot regters in de regtbank van eersten aanleg te 's Hertogenbosch benoemd, Mr. *J. B. H. van de Mortel* en Mr. *W. C. van Heurn*.

Bij Zijner Majesteit besluit van den 18den Julij 1836, nº. 82, zijn tot plaatsvervangers van vrederegters benoemd:

In het kanton Hoorn, nº. I en II, *L. Stokkroo*;

In het kanton Groningen, nº. II, mr. *W. Wolters*;

In het kanton Pommerende, *J. Plemper van Balen*.

Naar men vernoemt, zullen HH. MM. de Koning en de Koningin benevens HH. KK. HH. Prins en Prinses *Albert* van Pruissen, in de eerste dagen dezer week, de residentie verlaten en zich naar het Loo begeven. Z. K. H. Prins *Albert* is U. Vrijdag avond alhier aangekomen. Dienzelfden avond is er bij Z. K. H. Prins *Frederik* een bal-dansant gehouden, hetwelk door H. M. de Koningin werd bijgewoond.

— Beide Exc. de minister van kolonien en de secretaris van staat, baron *van den Bosch* en graaf *Schimmelpenninck*, hebben dezer dagen de residentie verlaten. Ierstgemelde heeft zich naar Londen begeven en de tweede, tot het gebruiken der baden, naar Duitschland. Gelijk men weet doen ook HH. Exc. de ministers van financien en van binnenlandsche zaken, op dit oogenblik, een buitenlandsch reisje. Graaf *Schimmelpenninck* zal binnen eene maand alhier terugkeeren.

— Laatstleden Vrijdag is van het Nederlandsche eskader in de Noord-Zee in Texel binnengekomen de corvet-schuit *Pallikan*, kapitein-luitenant baron *Rengers*.

— Sedert eenige dagen heeft men, met voorkennis en toestemming der Regering, binnen de residentie eene proefneming daargesteld, van eene nieuwe soort van verlichting, uitgevonden door den heer *I. de Marie*, en vervaardigd door de heeren *Marie en Zoon*, binnen deze stad.

Het oogmerk der hier toe benoodigde toestellen is niet het voortbrengen of maken, maar alleen het leiden van het licht. Hiertoe zijn dezelve zamengesteld uit geslepene glasringen van onderscheidene gedaante, werkende, zoowel door breking (*refractie*) als door terugkaatsing (*reflexie*) der lichtstralen, en brengende het licht dáár, waar het nuttig werkt, dij is, waar het den grond of plaats bereikt, dien men verlichten wil.

Al het licht, dat uit den toestel zelven, en zulks niet onaanzienlijk uit de vlam stroomt, wordt derzelver, zonder zeer merkelijk verbruik van olie of anderen brandstof, verkregen; en overtreft dien onverminderd veel verre het gewone kaarslicht, dat toch in alle gevalle als de bron der verlichting in de kamers behouden blijft.

De toestellen zijn op driederlei wijzen ingerigt, naar gelang van de plaats, waar men dezelve wenscht te gebruiken; als: ten eerste voor pleinen en plaatsen, die geheele cirkel verlichtende; ten andere, voor hoeken van straten, die vierde gedeelte des cirkels verlichtende; en ten derde, voor straten en gangen, de helft des cirkels verlichtende, vervolgens naar gelang men ze elke alzo opgeven wil, en de kamp groote manier, ook meer onderscheiden lichtstralen, uit deze toestellen kan dijen gebogen worden.

Van de laatste of derde soort nu, staan er twee langs de noordzijde van het Voorhout, met lampen, niet grooter of meer dan

verslindende dan de gewone Haagsche lantarens, en staat er een aan het Heeren Logement, met een ronde pit en dubbelen luchtstroom, weinig meer olie verterende dan twee gewone Haagsche straatlampen; terwijl van de tweede soort van toestellen en gelijke consumtie als de laatst voorgaande, er een geplaatst is aan den hoek van de Houtstraat, deszelfs voornaamsten lichtstroom werpende naar den Schouwburg en er van het eerste soort een geplaatst zal worden in den donkersten hoek van het Lange Voorhout.

Het zal te bezien wezen, of dit, onbetwistbaar helder licht, zich in het gebruik zal staande houden; of deszelfs meerdere kracht en doelmatige aanwending bezuiniging op het aantal lantarens zullen opleveren, om de meerdere kosten van vervaardiging op te wegen; of het onderhoud ook meerder zorg en kosten zou vereischen, en, eindelijk, of de gestadige reiniging der glazen op den duur, aan de helderheid en doorschijnendheid van het glas zou kunnen schaden en de terugkaatsing der lichtstralen benadeelen.

Om, intusschen, ontijdige, voorbarige en ongegronde beoordeelingen en vergelijkingen of gevolgtrekkingen van de uitvinding en den arbeid des heeren *Maritz* te voorkomen, zal men bedacht dienen te zijn, dat de eene lamp veel meer olie vordert dan de andere, en dat de geringste soort, ondanks deszelfs meerder licht, in het verbruik van olie, slechts gelijk staat met de gewone Haagsche straatlamp, en dienonverminderd, nog van genoegzame sterkte is, om, met vermijding van het schitterende of verblindende voor de koetsiers, de straat op eene voldoende wijs met een zacht schijnsel te verlichten.

— Te Hall en Eerbeek, bij Zutphen, heeft in den nacht van den 19 op den 20sten dezer het ongeluk plaats gehad, dat drie papiermolens, namelijk een wind- en twee watermolens van *Hendrik Haisel*, *Willem* en *Geurt Pannekoek* benevens den molen van *Sanders* en diens geheele huis, een roof der vlammen zijn geworden. De schade is des te grooter daar vele werklieden uit die gemeenten voor eenen geruimen tijd werkeloos en zonder bestaan zijn geraakt.

— Van den Helder werd ons het navolgende voorval medegedeeld:

» Den 16den Julij des avonds omstreeks 7 ure, begaf zekere *Pieter Kraft*, zich in een onde vlet uit de haven het Nieuwe Diep, naar den zuidwal, met voornemen om aldaar paling te vischen.

» Ter bestemde plaats gekomen zijnde en zijne vlet aan één der bij zich hebbende riemen, die hij daartoe in den grond gestoken had, vast gemaakt hebbende, hield hij zich dan ook den ganschen nacht tot des morgens 5 ure met vischen bezig, doch had alstoen het ongeluk, dat de riem, waaraan de vlet vast lag, door een toenemenden hevigen zuidwesten wind, vergezeld van eene harde regenvlaag, uit den grond werd gerukt en verloren geraakte, waardoor hij zich buiten de mogelijkheid zag gesteld, om zich van daar te verwijderen, ten einde zoo mogelijk zich buiten gevaar te stellen, terwijl hij weldra bespeurde dat het ankertje waarvoor deszelfs vlet mede vast gelegen was, geen genoegzamen wederstand konde bieden, om derzelve het verder wegdrijven te beletten. In dezen gevaarvollen staat, is gemelde persoon voortgedreven tot naar het westeind van Wieringen, alwaar het anker weder vastgeraakte en hij in een kommervollen en allergevaarlijksten toestand is moeten verblijven (daar weêr en wind bij voortduring zeer onstuimig waren) tot den morgen van den 18den dezer, toen zeven personen, genaamd *D. van Gent*, *A. Harms*, *W. Visscher*, *J. D. Mouwer*, *C. Schröder*, *F. Kalf* en *S. Ruitgenius*, het edelmoedig besluit namen, om, niettegenstaande de ongunstige gelegenheid, den ongelukkige zoo mogelijk ter hulpe toe te snellen, waartoe zij zich met een zoogenaamde Groenlandsche sloep naar het bedoelde punt begaven, en het hun gelukte om zich reeds in eene bijna bewusteloozen staat bevindende *P. Kraft* in hunne sloep over te nemen, en hem behouden in het Nieuwe Diep terug te voeren."

FRANKRIJK.

PARIJS, den 22sten Julij.

Zoo het schijnt, is men eindelijk tot het besluit gekomen, dat de wapenschouwing den 28sten dezer voortgang zal hebben. Vooraf zal men de zegeboog de l'Etoile inwijden, en bij de vuur- en andere dier plegtigheden, alle mogelijke voorzorgen nemen om eenen nieuwen aanslag tegen het leven des Koninga te verhoeden. — Men begroot het getal der troepen en nationale garden, die de revue zullen passeren op ruim zestig duizend man.

Sints een paar dagen zijn de reizigers, die in de hoofdstad aankomen, aan een buitengewone streng toezigt onderworpen. Men wil dit in verband brengen tot het gerucht, dat de Hertogin *van Berrij* zich op Fransch grondgebied zou bevinden.

Twee dagbladschrijvers, de heer *Armand Carrel*, van den *National*, en de hoofdredacteur van *la Presse*, hebben gisteren in het bosch van Vincennes een tweegevecht gehad. Beide zijn verwond, de eerste vrij bedenkelijk.

Het *Journal de Paris* meldt van de grenzen:

» De bende van *Lopez* is den 9den dezer in Gallicien overvallen en geslagen. *Lopez* en eenige zijner officieren zijn gevangen genomen en gefusilleerd.

» Den 15den heeft de generaal *Espartero*, aan geene zijde van Burgos de oostelijkste van de carlistische expeditie bereikt, en sich van 100 man, benevens van de bagaadje der troepen meester gemaakt. Alle doortogten zijn door de troepen van de generaal *Latre* en *Manso*, en door de Portugesche brigade, de carlisten afgesneden.

» *D. Jan de Mendizabal* is den 16den te Madrid tot afgevaardigde benoemd."

Bijzondere berigten uit Bajonne van den 18den verhalen:

» Over Villa Franca de Guipuscoa wordt de tijding bevestigd, dat het korps van den brigadier *Baxilio Garcia*, den 13den des morgens ten twee uren den Ebro is overgetrokken, en zijnen togt vervolgde, zonder eenigen tegenstand te ontmoeten. *Cordova* en *Oraa* zijn den volgenden nacht met eenige compagnien infanterie en twee eskadrons ruiterij te Vittoria aangekomen, waar in den namiddag van den 14den het overige hunner kolonne, dat te Sueba en Trevino halt had gehouden, werd verwacht.

» De generaal *Villareal* bevondt zich nog te Salinas.

» Uit Iran schrijft men dat onderscheidene manschappen van het Engelsch legioen zich na het gevecht bij *Fontarabie*, in de linie schen hebben verborgen, en zich vervolgens naar Handage hebben begeven, om dat zij voor de zaak der Koningin-Regentes niet meer willen dienen. De engelschen hebben de lijken hunner gesneuvelden verbrand, en den nacht van den 14den tot het vervoer hunner gekwetsten besteed. De generaal *Evans* houdt het bed en wil niemand ontvangen. De kas van het legioen is geheel uitgeput.

— Op 1 Januarij 1836 bevonden zich in Frankrijk 5955 uitgewekenen, die door den staat worden onderhouden; onder dit getal bevinden zich 357 vrouwen en kinderen. De tot hun onderhoud vereischte kosten, bedragen voor het loopende jaar 2,786,365 fr. Deze 5955 personen worden aldus geklassificeerd: 1 Hannoveraan, 4 uit Neufchatel, 623 Spanjaarden en 495 Portugezen. Het bedrag van den onderstand wisselt af van 250 fr. per maand tot 15 centimes per dag; de kinderen ontvangen een subsidie, die altijd beneden de 75 c. per dag blijft. Ten dunzien van de Spaansche vlugtelingen, die, ten gevolge der gebeurtenissen in het Sobrareiland, in zoo grooten getale naar Frankrijk komen, wordt een lager tarief gevolgd, dan met opzigt tot de overige emigranten.

Heden waren genoteerd: 5 pCt. 108,55; 5 pCt. 80,20; Nap. cert. 100,45; Spanje 38; Uitgest. 13¼; Pass. 11⅝; Rom. I. 103.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 20sten Julij.

In de nabijheid van Koblenz wordt met ijver gewerkt aan de inrigting van het kamp, hetwelk bij de najaarsoefeningen door een gedeelte van het achtste armee-corps betrokken moet worden. De troepen, die meer dan 20,000 man sterk zullen zijn, bestaan uit het 25, 28, 29 en 30ste, en een bataillon van het 57, van het 38, 39 en 40ste regement infanterie van linie, uit vier regementen en drie afzonderlijke bataillons landweer, uit een afdeeling scherpschutters en pionniers, een regement huzaren, een regement dragonders, twee regementen uhlanen, drie regementen landweer-kavalerie en eene brigade artillerie.

— Op de te Koppenhage uit de Deensch-West-indische bezittingen terug gekomen oorlogsbrik *St. Jean*, heeft dezer dagen het ongelek plaats gehad, dat bij het opbreken der lading eene hoeveelheid buskruid in brand geraakte, waardoor 5 arbeiders gekwetst werden. De personen, door wier achteloosheid dit kruid in het ruim was blijven liggen, werden terstond gearresteerd.

Volgens nadere berigten uit Weenen, was het gerucht dat koning *Karel X* op het slot van *Ems*, nabij Schönbrunn, zoude zijn aangekomen, niet anders dan een misverstand. Het is gebleken dat de hertog *van Blacas*, die aldaar kasteel ontlangen [illegible] voor rekening van de hertogin *van Angoulême*, heeft aangekocht, zich alleen derwaarts heeft begeven, en als landsheer met eenige plegtigheid werd ontvangen, waaruit men toen het gevolg heeft getrokken dat eenig vorstelijk persoon het slot met zijne tegenwoordigheid vereerde. Koning *Karel* is den 14den in Pesth gepasseerd zich naar Badweis begevende.

De Noorwegsche Storthing is den 8sten dezer ontbonden geworden, en uiteen gegaan, doch heeft in zijne laatste bijeenkomst nog den staats-minister *Löpenskiold* in staat van beschuldiging gesteld, omdat hij niet geprotesteerd had tegen het besluit des Konings, waarbij deze maatregel geboden wordt. Men zag eerlang de bijeenroeping van een buitengewonen Storthing te gemoet.

Ten aanzien van den togt door de Oostenrijksche troepen in Ro-

hie ondernomen, om zich voor de schending van het keizerlijk grondgebied genoegdoening te verschaffen, deelen de Weener dagbladen de volgende bijzonderheden mede:

De gener.-maj. *van Waldstätten* deed den 2. Julij Izachich door 4 kolonnen aanvallen en dat Turksche stadje door houwitzers en congreviesche raketten beschieten. De aanval werd door 2 zes ponders voortgezet, waarna de kolonel *Osollich* met het reg. van *Ottochan* de Turken hevig aantastte. Ofschoon deze eenen hardnekkigen tegenstand boden, werden zij gedwongen het plaatsje te ontruimen en naar de hoogten te trekken. Van daar zag men eene massa kavalerie, vermengd met infanterie, op onzen linkervleugel trekken; doch deze werd door ons geschut spoedig tot den aftogt genoodzaakt. Izachich werd in brand gestoken, als ook het dorp Vikichezello, waarin de moordenaars van de Oostenrijksche soldaten zich bevonden. Het werd stormenderhand bemagtigd en door het reg. *Ogulin* afgebrand. De Turken verdedigden daarna Turia; doch na een bloedig gevecht, werden zij naar Bilokh verdreven, en het plaatsje werd een roof der vlammen. Het oude kasteel van Izachich, als ook Klokat en twee andere plaatsjes, werden stormenderhand genomen en in de asch gelegd. — Al deze gevechten, welke des morgens vroeg begonnen, duurden tot des namiddags 3 ure, toen onze troepen over de geëischte terugtrokken. De dapperheid onzer soldaten is boven allen lof verheven; zij hebben onze moordenaars eene geduchte les gegeven. Het volgende verhaal is ook niet bekend: dat der Turken moet belangrijk zijn.

Uit Konstantinopel loopen de tijdingen tot den 30sten der vorige maand. Omtrent het laatste geschil met Engeland blijft aldaar eene zekere spanning heerschen. De Engelsche gezant houdt zich steeds op zekere afzondering, en schijnt, alvorens eene bepaalde houding aan te nemen, instructien uit Londen af te wachten. Dan eerst zal hij tot het besluit komen, om, of Konstantinopel te verlaten, of weder in regtstreeksche vriendschappelijke betrekkingen met de Porte te treden. Die schijnt velen lieden, na de volvoering, welke door de afzetting van den Reis-Effendi gegeven is, zeer vreemd toe, en beginnen deze lieden het er voor te houden, dat lord *Ponsonby* hiertoe geene voldoening zou hebben gehad, en slechts eene vredebreuk met de Porte wenschte. Wat hier ook van zij, de Turksche regering schijnt op alles voorbereid te willen zijn. Hiertoe zijn dan ook vier regimenten infanterie naar de kasteelen der Dardanellen opgerukt, en er zouden mede onverwijld zeven linieschepen kanonniers derwaarts vertrekken. Ten andere is er een courier naar St. Petersburg afgezonden, om te vernemen, of het Russische kabinet geneigd zou zijn, de Porte bijstand te verleenen, indien het tot het uiterste mogt komen. Opmerkelijk is het dat, reeds vóór de afzetting van den Reis-Effendi hetzelfde aan den Russischen gezant gevraagd is, die daarop ontweerd heeft, dat het niemand vrijstond, den Europeschen vrede ligtzinnig te verstoren, en dat, wanneer de Porte een onregt goed te maken had, zij hier te volle mate moest doen. Na de bekende voldoening, moet men den staat van zaken echter als geheel veranderd beschouwen en met veel verwachting worden thans de antwoorden uit Petersburg en uit Londen te gemoet gezien. Men dacht intusschen, dat de instructien uit Engeland nog al gunstig zullen zijn, en dat de Engelsche regering, bij den algemeen in Europa gevoelden wensch tot het behoud van den vrede, bezwaarlijk de verantwoordelijkheid eener vredebreuk op zich zal willen laden.

— Den 16den waren te Weenen genoteerd: de Metall. 5 pCt. 104¼; 3 pCt. 75⅞; Bankactien 1353.

ENGELAND.

Londen, den 20sten Julij.

De tweede lezing der Iersche tiendewet heeft gisteren in het Hoogerhuis plaats gehad, doch de oppositie behield zich voor de clausule wegens het besteden van het overschot der inkomsten van de gevestigde kerk, te verwerpen. Dit punt zal alzoo waarschijnlijk [illegible] worden behandeld.

In het Lagerhuis moest gisteren over de wet tot betere verdeeling der inkomsten van de gevestigde kerk in Engeland, beraadslaagd worden, doch die beraadslaging heeft geen voortgang gehad, omdat de ultraliberale partij in het Huis, die anders aan het ministerie hare ondersteuning schenkt, niet voor deze wet wil stemmen. De heer *Hume* onder anderen heeft zijne goedkeuring aan het ministerieel ontwerp geweigerd, omdat daarbij de inkomsten der bisschoppen nog op zulk een hoog bedrag blijven bepaald. De aartsbisschop van Canterbury zal onder anderen 's jaars L. St. 15,000 (f 180,000) blijven genieten. Ook keuren sommige radikalen het af, dat er twee nieuwe bisdommen (te Ripon en te Manchester) worden opgerigt. Het ministerie schijnt hierdoor in verlegenheid te zijn gebragt, te meer daar de behoudende partij thans voor de wet wil stemmen. De *Times* van den 23sten spreekt weder van eene mogelijke aftreding van het ministerie.

— De baron *van den Bosch*, Nederlandsch minister van kolonien, is alhier aangekomen.

— Van regeringswege is aangekondigd, dat de Britsche handel in Perzie op gelijken voet als die van Rusland gesteld is.

— De brigadier *Evans*, broeder des generaals, is van St. Sebastiaan weder herwaarts teruggekeerd, vergezeld wordende door onderscheidene officieren van het legioen. Dit heeft tot ongunstige geruchten aanleiding gegeven, wegens den staat van zaken op het krijgstooneel, die de fondsen hebben gedrukt. Werkelijk luiden de berigten van daar alles behalve voordeelig. De zelve bemantelen wel zoo goed mogelijk het nadeel op den togt naar Fontarabien geleden, doch zij erkennen, dat het oogmerk van den generaal *Evans* tot vermeestering dier plaats mislukt is, en wel ten gevolge van de onmogelijkheid, waarin de bevelhebber van het Fransche vreemden-legioen zich, door buitengemeene desertie, bevond, om zich met de Engelschen te vereenigen. Ook onder deze trouwens, heerscht desertie. Laatstelijk waren zeven lanciers met paarden en volle wapenrusting naar de carlisten overgeloopen. Een der Engelschen regementen had op eene parade alle dienst geweigerd, wanneer geen soldij wierd betaald. De officieren hebben daartoe hunne soldij aangewezen. De generaal *Evans* zelf is bedlegerig. Men spreekt, in dezen staat van zaken, weder meer dan te voren, van den terugkeer van het legioen, of van de noodzakelijkheid om hetzelve te versterken.

— Ter beurze stonden gisteren de 3 pct. gecons. 91 a 90¾; Portugal 48; Spanje 38 a 37¾; Ned. W. Sch. 2½ pct. 55¾ a ½; 5 pct. 103¼.

Vervolg der brieven van een Duitschen reiziger, uit Londen geschreven.

In het reusachtige Londen heeft men, meer dan ergens anders, rust en afsondering noodig. De ongehuwde mannen, zoowel als de huisgezinnen bewegen zich daar in eenen scherpgeteekenden kring, en aan deze gesteldheid hebben de clubs hunnen oorsprong te danken, — eene der belangwekkendste inrigtingen die Londen aanbiedt. Een club is eene vereeniging van eenige honderden mannen, die door gelijken stand, gelijke neigingen, gelijke behoeften tot eenen naderen omgang gebragt worden. De clubhuizen zijn of gekocht of gehuurd, en staan alzoo aan de gansche vereeniging ten dienste. Zij zijn reeds zeer talrijk en nemen nog gedurig toe. Voor het meerendeel zijn zij in de levendigste wijken van het *Westend*, in de *St. James*-straat, *Pall-Mall*, *Regent*-straat, enz. gelegen, en zijn schier allen met vorstelijken glans ingerigt. Een drom van bedienden staat altijd in eene prachtige livrei gereed; alle vertrekken, zelfs de trappen en gaanderijen zijn met zachte tapijten belegd. De club heeft zijne eigene huishouding, kelder en keuken, en de eetkamers, waar de fijnste wijnen en de uitgezochtste gerechten *à la carte* verkregen kunnen worden, zijn zeer sierlijk en bevinden zich met de uiterst rijk gebouwde leesvertrekken gelijkvloers. De bovenvertrekken en zalen bevatten eene meestal zeer uitgezochte bibliotheek, en zijn bovendien voor onderhoud en spel bestemd. De vreemdeling heeft in de meeste dier clubs maanden lang kosteloos toegang; en daar alle prijzen, door eigene *régie* en bediening allerbillijkst gesteld zijn, zoo raad ik iederen reiziger aan om van deze gulle gastvrijheid gebruik te maken; dewijl hij in Londen niet goedkooper en te gelijk beter leven kan dan in eene club. De Engelschen zelven hebben slechts toegang tot de club waarvan zij medeleden zijn; en dit lidmaatschap zal naar het inzien van vele buitenlanders misschien veel te kostbaar zijn. De eerste inleg, waardoor men den toegang erlangt, kost gewoonlijk 25 pond st.; het jaarlijksch abonnement is zeker niet minder dan 9, in de meeste clubs echter van 12 tot 15 pond st. Daarvoor kan men er ook den geheelen dag in doorbrengen; en eene menigte schrijftafels, met de beste schrijfbehoeften voorzien, gedogen dat men zijne gansche briefwisseling in de club kan voeren. Elke club heeft zijne bijzondere brievenbus en de voortreffelijke Londensche stadspost, die voor twee *pence* brieven in de stad rondbrengt, en voor drie *pence* dezelve door rijdende *postboys* tien mijlen in den omtrek van Londen bezorgt, leegt de brievenbussen telken twee uren en brengt, als men 't verlangt, alle aan u gerigte brieven aan de club waarvan gij lid zijt. — Een der schitterendste clubs is die in de *city*. — De opperofficieren vereenigen zich in den *senior United service club*, die van minderen rang in den *junior United service club*, en hierin nemen ook de zich elders bevindende officieren van het leger en der vloot deel. Natuurlijk vinden ook de verschillende staatkundige partijen hare vertegenwoordigers in de clubs, en de nieuwe *Carlton-club*, het brandpunt der behoudende partij, staat vreedzaam naast den bekenden *Reformer-club*.

Voor vreemdelingen is het bezoeken der clubs te meer noodwendig, daar er anders in Londen weinig voor de veraangenaming van het materiële leven gezorgd wordt. *Restaurateurs* van den Franschen stempel zoekt men hier te vergeefs, en zoo zij er zich al bevinden, dan schieten zij voor onze vastelands-behoeften veel te kort. De *shops*, de *eating-houses*, zelfs de *dining rooms* zijn geheel naar de Engelsche manier ingerigt, met kleine afgeschoten vertrekjes; zij sluiten dus alle gemeenschap tusschen de gasten uit en bieden u niets dan zware kost aan. In de grootste hôtels, zijn de prijzen buitensporig hoog; de weinige opentafelhouders, die, in navolging der Franschen en van andere natien, hier ontstaan zijn, strekken hunnen voorbeelden weinig tot eer; en de gemakkelijkheid om, even als in Parijs, in elke straat een goed middagmaal te bekomen, ontbreekt hier ten eenen male. Daarentegen zijn de gelegenheden om goede maaltijden te hebben, verrassend en voortreffelijk in de fraaije verlustigingsplaatsen en logementen in de omstreken van Londen; en wie met een vrolijken vriendenkring in de luisterrijke zaal van het hôtel, dat het geheele Richmond-park overziet, of in Greenwich, of in Woolwich, of in het tegenover liggend Blackwood, een *fishinglanch* ma

onovertreffelijke *whitebait* heeft genuttigd, of wie op de hoogten van Kampstead aan den goed toebereiden disch, door het uitzigt óp het overzienbare Londen en zijne zoölsche Teems met hare duizenden masten, van verrukking opgetogen is geweest, – die zal gaarne zich den eersten fraaijen dag ten nutte maken, om de walmende wereldstad te ontvlieden en zich in de kalme, eenvig groene omstreken met een landelijk maal te vreden stellen.

Bedenkingen over de oorzaken van de mindere ontvlambaarheid der brandstoffen in de luchtstreek tusschen de keerkringen dan in de hemelstreken op hoogere breedten.

(Uit eene Westindische Courant.)

Bij het lezen van den zwaren brand aan de stad New York overkomen kwam bij ons de vraag op, welke mag toch wel de oorzaak zijn dat er zoo menigmaal brand ontstaat in steden in de gematigde luchtstreek gelegen, terwijl men schier nooit van brand hoort uit plaatsen, die in dichte nabijheid liggen?

Wanneer hoort men dat er brand heeft plaats gehad in eene der steden op de naburige vaste kust en eilanden gelegen, waar de huizen van steen gebouwd zijn, bijv. Caracas, Cumana, Carthagena, Bogota, Quito, Lima, Portauprince de Havanha, enz. En nog minder zullen branden als aan Londen in 1666, Moskau in 1812 en New York in 1835 zijn overkomen.

Hoe gering de ontvlambaarheid van brandstoffen alhier is, ziet men bijv. dagelijks te Curaçao. De Negres gaan achteloos met vuur om, laten gloeijende houtskolen op planken vloeren vallen, plaatsen houtskoolvuren nabij de houten stellen eener galerij, enz. doch zonder nadeelig gevolg. Ook lijden wetten voorbeelden aan te halen van nog grootere bewijzen dezer moeijelijke brandbaarheid van ligchamen. In een zeker pakhuis was een vat rum in brand gestaakt, en hoewel dit pakhuis vol brandbare stoffen was, breidde echter de vlam zich verder uit.

Een komfoor met vuurkolen was in eene bovenkamer op eenen houten vloer omgestort; deze kolen verbrandden van den vloer heen rondom eene ronde opening en vielen op den planken vloer eener benedenverdieping neder; alwaar brandstoffen, als: touwwerk, pik, teer, harpuis, hout, bewaard worden, dezelve terstond begonnen te verontrusten.

Bij gelegenheid van den brand der Luthersche Kerk aan de haven te Curaçao hebben de nabij gelegen huizen, welke tot nauwernood 10 voet van deze verwijderd waren, geene andere schade geleden dan dat enige vensterluiken verschroeid, en zulks zonder dat men eenige voorzorg daarvan had genomen.

Men schrijft deze onbrandbaarheid toe aan het bestaan van teerzoutzuur in de lucht, doch ons is onbekend of er ooit door de scheikundigen proeven zijn genomen, die de hoeveelheid van dit zoutzuur in zeker ruimte bepaald hebben; doch al is dit gedeeltelijk verklaarbaar aan deze oorzaak zuiverheid, kan het echter met de overige bestanddeelen der lucht ook slechts in eene zeer geringe verhouding staan; en wij zien daaruit niet in hoe verre dit weinige gaz de werking der zuurstof van den dampkring op de brandbare ligchamen kan verhinderen.

Deze geringe brandbaarheid moet dus in andere oorzaken gezocht worden, en deze komen ons voor in de geringe geaardtheerdheid der zelfstandigheden gelegen.

De dampkringslucht wordt door de warmte uitgezet en door de koude zamengedrongen, en bij gevolg in dezelfde evenredigheid de zuurstof, die zich voor het vuur.

Te New York is de zuurstof in dezelfde evenredigheid in den dampkring dangelijk als te Curaçao, doch is bij groote koude meer opgehoopt en leven daarom aan den brand meer voedsels. Het is ook de strenge koude, welke de dagbladen van New York als reden opgeven, dat de jongste brand alzoo zoo spoedig hielden alle berekening naar alle kanten zich had uitgebreid. In den zomer hadde men door dezelfde en de gelijke middelen dezelfde woning binnen muren.

Eene andere oorzaak dier onbrandbaarheid is de invloed der tropische zon op het houtwerk.

Het houtwerk der schepen ondergaat door de werking der zon eenen graad van verkooling. De harst van hetzelve wordt verteerd, en ligter dus dit houtwerk aan het vuur minder voedsel op. De ontsteltenis van vloertapijten en behangsels is mede eene oorzaak dat de zuiderlingen minder brandgevaar hebben.

Ook gebouwen van klipsteen opgehaald, met verwonderd houtwerk voorzien, zouden in ontvlambaarheid met de meergemelde gebouwen gelijk staan, indien er enige in de reeks van de branden der laatste jaren in New York gestaan hadden, zouden bij even goede dan bekende bestuit hebben als de huizen, door brand verzwolgen geworden zijn.

Misschien is de grootere hoeveelheid vocht, welke hier de meerdere warmte in de lucht opgelost houdt, mede eene der oorzaken van deze geringe ontvlambaarheid.

Het is waar, dat er voorbeelden van zuiver brand bestaan in steden, die ongelijk zoo in hij- en Paradamiën toevertrouwd dat stad van Tobias heidelijk gezongzamgheel in de achtgeldig doch dus steden waren van hout gebouwd en in het geval zoo als op Curaçao branden afbranden; zij zouden ook op zekeren St. Jansdijnoud, onder begunstiging van een sterken passaatwind, de Oranjestad ligtelijk door de vlammen zeer hevig geworden.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT te Amsterdam van Zondag 24 Julij, zijn de verhandelde fondsen tot de volgende prijzen uitgezet:

Werkel. Schuld 2½ pCt. 56, 55⅝, ¼, ⅜, ⅝; Kansbil. f 244; Ardoins 85 à 38⅛, ¼, 37½, 37, 36½, ⅝, 36⅞; Pass. 11⅝, ½.

*** Heden verloste voorspoedig van eenen ZOON, Vrouwe E. DE BLIJ, Echtgenoote van den Kapitein

's Bosch, G. C. E. VAN DAALEN.
23 Julij 1836.

*** Tegen ult. 15den Augustus 1836, wordt op een Vast Verband aangeboden een kapitaal groot f 3500 à 4½. Te bevragen met vrachtvrije brieven aan het postkantoor te Willemstad.

BEKENDMAKING.

Het Dijk-Collegie van de drie Polders onder de Klundert, zal op Woensdag den 10den Augustus 1836, des voormiddags ten tien uren, ten huize van D. SCHALEKAMP, binnen de Klundert, publiek aan den laatstaanmindenden besteden:

Het MAKEN van een NIEUWE VEERWEG aan de Rodevaart in Loosbaats-Polder, ter lengte van ongeveer 450 ellen, met twee GRAVEN van de noodige SLOOTEN en het BEKANDEN van dezelven Veerweg, alsook het MAKEN van een LEGPLAATS voor de Pont, van een HOUTEN KEET en DUIJKER en een HEIN; alles in een perceel.

Het bestek en de teekeningen zullen acht dagen voor den dag der aanbesteding ter lezing liggen ten huize van voornoemden SCHALEKAMP; terwijl ook nadere inlichting te bekomen zijn bij den Opzichter CORNELIS KORTEWEG Az., in de Klundert, welke dezelfde dag vóór den dag der aanbesteding de noodige aanwijzing in loco zal doen.

Klundert, den 23. Julij 1836.

Namens het Dijk-Collegie voornoemd,
L. H. RIJSTERBORGH,
Penningmeester.

*** Burgemeester en Assessoren der gemeente Bruinisse, zijn voornemens, onder approbatie van Hun Ed. Gr. Achtb. de Heeren Gedeputeerde Staten van Zeeland, in het openbaar aan te besteden:

Het VERGROOTEN, HERSTELLEN en VERBETEREN der GRIENWERKEN aldaar, waaronder het BOUWEN van een NIEUW SPUIHUISJE, alles met de Leveringe der noodige Materialen.

De besteding zal plaats hebben op Zaterdag den 6den Augustus aanstaande, des namiddags ten 2uren, in het gemeentehuis te Bruinisse, alwaar het bestek en condities met de teekening, acht dagen voor de besteding ter lezing zullen liggen; terwijl bij voorn. Burgemeester en den Ingenieur A. GARAND te Zierikzee, de noodige informatiën zullen kunnen verkregen worden, en twee dagen vóór de besteding de noodige inschrijvingen in hoc mi geschieden zullen.

Bruinisse, den 23 Julij 1836.

Burgemeester en Assessoren voornoemd,
G. VAN DE STOLPE, Ms., Et.
Ter ordonnantie van dezelve,
M. A. VAN ADRICHEM.

A. VAN WIJNGAARDEN, Notaris te Willemstad, is van meening, om op den 3den Augustus 1836, te vollen, en den 17den daaraanvolgende, in de *Oranje Gezindst* aldaar, tot te wijzen:

Een WINKELHUIS en TUIN, pabij de Kazernen te Willemstad, waarin sedert onheugelijke jaren de Winkelnering en Tapperij met het beste gevolg is uitgeoefend.

*** Bij Mr. SCHOONEVELD & ZOON, Boekhandelaars te Amsterdam, is van de Pers gekomen en alom aan de Intekenaren verzonden:

Het Nederlandsch Bouwkunstig Magazijn.

Inhoud Derde Stuk, bevattende:

1°. Over de beginselen der Zamenstelling in de bouwkunde, welke aan al de Schoone Kunsten gemeen zijn. Door den Eerw. Uitgever, Mr. — vierde afdeeling. Vormen, Lijnen, Lichten, Schaduwen en Kleuren, beschouwd met betrekking tot het verrassen der kunst, enz. 2°. Over Evenpartigheid, in de Bouwkunst; door W. H. 3°. Iets betrekkelijk in de Bouwkunst, door W. H. 4°. Aanmerkingen over verscheidene Kerkgebouwen, opgeworpen door F. Pauw Schoute Jr., Mr. Timmerman te Haarlem, *hetwelk tot eene volkomen handleiding voor den min-ervaren Smid kan gerekt worden*. 5°. Over de bouwkunde der Chinezen, naar het Hoogd. van Grünitz. Geschiedenis der Bankunst, door W. C. Timmerman te Elburg, vervolg en slot van het 2de stuk. 6°. Gemengde Berigten; alles verrijkt met Platen, Grondplannen en Doorsneden. Opgehelderd door 42 Ingraveerde platen, en uitgevoerd van de eerste beginselen tot de hoogere verkooping toe, op het maken van onderscheidene Kunstgloten aantoonende, gegraveerd door D. Tuschall Wz., in 4°. op Velin papier.

De Inteekening geschiedt voor 12 Nommers of een Jaargang tot f 15; (*afzet worden geene stukken afgeleverd*) en blijft open tot het verschijnen van het 9de stuk, zullende alsdan de prijs met 20 pCt. worden verhoogd. Worde niet in commissie verzonden.